

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра психології

Затверджено

На засіданні кафедри психології
філософського факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30.08 2019 р.)
Завідувач кафедри: проф. Грабовська С.Л.

**Силабус з навчальної дисципліни «ФІЛОСОФІЯ», що викладається в межах ОПН третього
(освітньо-наукового) рівня вищої освіти для здобувачів за спеціальністю 053 Психологія**

Львів 2019 р.

Силабус курсу

Філософія

2019-2020 навчальний рік

Назва курсу	Філософія
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра філософії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 «Соціальні та поведінкові науки»; 053 «Психологія»
Викладач (-і)	доц. Рижак Л.В., доц. Поляруш Б.Ю.
Контактна інформація викладача (-ів)	k_filos@lnu.edu.ua Тел. (032)-239-4372 (кафедра філософії)
Консультації по курсу відбуваються	Щопонеділка: 13.00-14.30 год. (кафедра історії філософії, вул.. Університетська, 1, ауд. 303) 15.05-16.40 год. (кафедра філософії, вул.. Університетська, 1, ауд.316)
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/academics/postgraduates/postgraduates-psychology

Інформація про курс	Курс «Філософія» є складовою частиною нормативних дисциплін освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Читається для аспірантів усіх спеціальностей на першому році навчання.
Коротка анотація курсу	<p>Особливості виникнення філософії та її актуальність: світогляд, філософія, метафізика і наука. Глобальні виклики перед розумом і філософією.</p> <p>Характерні ознаки лінгвістичного повороту, витоки аналітичної філософії та її сучасний стан. Розглядається позитивістська та екзистенційна традиції в сучасній філософії як парадигмальне виявлення саєнтизму та антисаєнтизму. Роль та значення метафізики та онтології в аспекті неklasичної філософії</p> <p>Вивчається природа знання, джерела його істинності та межі наукового пізнання та проблематика розуму і свідомості та її осягнення у феноменології й герменевтиці.</p> <p>Особлива увага приділяється розгляду класичної, неklasичної й постklasичної моделі розвитку науки, філософська антропологія і проблема людини, соціальна філософія та філософія історії й культури, та ситуація постмодернізму в сучасній філософії та її семіотична обумовленість.</p>
Мета та цілі курсу	Формування комплексу знань про головні особливості філософського та інтелектуального процесу в ХХ – початку ХХІ століть в їхньому зв'язку з сучасним цивілізаційним, соціальним, культурним і науковим поступом.
Література для вивчення дисципліни	<p>Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму. – К., 2001.</p> <p>Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / За ред. А. Синиці. – Л.: Літопис, 2014. – 374 с. С. 9-25; 25-37; (Дж. Серль: 225-257; Д. Деннет: 276-297; Д. Чалмерс: 297-337).</p> <p>Баумейстер А. Джерела і приховані мотиви фундаментальної онтології / А. Баумейстер // <i>Sententiae</i>. – 2012. – № 2 (XXVII). – С.46–59.</p> <p>Бойченко І.В. Філософія історії. К., 2000.</p> <p>Вандельфельс Бернхард Вступ до феноменології. – К. : Альтерпрес, 2002. – 176 с. – (Сучасна гуманітарна бібліотека).</p> <p>Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості. – Львів, 2000.</p> <p>Гаєк Ф. Право, законодавство и свобода. Нове викладення принципів справедливості та політичної економії. В 3 томах. - Київ: Сфера, 1999-2000.</p> <p>Гантінгтон С. Захід: унікальність versus універсалізм // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 498-508.</p> <p>Грінфельд Лія. Типи націоналізму // Націоналізм. Антологія. – К.: Смолоскип, 2000. – С. 688-70.</p> <p>Дахній А. Нариси історії західної філософії ХІХ-ХХ ст.: навч. посібник / Андрій Дахній. – Львів: ЛНУ</p>

імені Івана Франка, 2015. – С. 93-154.

Ділі Дж. Основи семіотики. – Львів: Арсенал, 2000. – С. 37-45; 160-190.

Енциклопедія постмодернізму / Під ред. Вінквіста Ч. Е., Тейлора В. Е. / Пер. з фр. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. – 503 с.

Карась А. Ф. Філософія громадянського суспільства у класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях. – Київ-Львів, 2003.- С. 425-429; 444-488.

Кемп П. Переосмислення філософії як сили слова // Вісник Львівського університету. Серія: філософські науки. – Львів, 2008. - № 11. – с. 7-14. // Режим доступу http://old.filos.lnu.edu.ua/Visnyk/2008_11/1.pdf

Крічлі С. Вступ до континентальної філософії. Пер. з англ. – К., 2008.

Лакатош І. Історія науки та її раціональні реконструкції // Психологія і суспільство. Тернопіль, 2016. - № 3. – С. 13-23. // Режим доступу <http://dSPACE.tneu.edu.ua/bitstream/316497/6495/1/%D0%9B%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%88%20%D0%86..pdf>

Лепп І. Християнська філософія екзистенції. Пер. з франц. – Київ, 2004.

Патнем Роберт. Творення демократії. – К., 2002.

Попер К. Метод Маркса // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 326-352.

Рижак Л. В. Філософія : підручник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 650 с.

Саїд Е. Культура й імперіалізм. – К.: Критика, 2007. – С. 37-51; 111-135.

Сафонік Л. Буттєвість сенсу людського життя : монографія / Л. Сафонік. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 350 с.

Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки. – Львів : Світ, 2006. – 152 с.

Слотердайк П. Критика цинічного розуму. – К.: тандем, 2002. – 544 с.

Тейлор Ч. Джерела себе. Творення новочасної ідентичності / Пер. з англ. – К.: Дух і літера, 2005. – 696 с.

Франко І. Поза межами можливого // Зібрання творів: У 50 т. – К: Наукова думка, 1986. – Т.45. – С. 276–285.

Фрідмен Т. Нова система. Лексус і оливкове дерево // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 509-525.

Фуко М. Що таке автор? Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття. Львів, 1996. – С. 442-457.

Фукуяма Ф. Великий крах. Людська природа і відновлення соціального порядку. – Львів: Кальварія, 2005. – 380 с.

Чернієнко В.О. Природа засад ідентичності соціального суб'єкта: монограф. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т

	<p>«Харк. авіац. ін-т», 2010. – 304 с. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. – Мюнхен-Львів: УВУ, 1994. – 175 с.</p>
Тривалість курсу	4 кредити, 120 год.
Обсяг курсу	<p>64 аудиторних годин 3 них: 32 годин лекцій 32 годин практичних занять 56 годин самостійної роботи</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студент повинен:</p> <p>Знати: Особливості картезіанського, раціоналістичних та ірраціоналістичних світоглядних та парадигмальних підходів в концептуалізації знань; актуальна проблематика, тенденції розвитку сучасних філософських теорій; головні глобалізаційні виклики, що виникли перед світовою й українською спільнотами; особливості інформаційного суспільства та запити щодо нових потреб інтелектуального та етичного розвитку людини; особливості та проблеми сучасного громадянського, соціального і культурного розвитку, що обумовлені глобалізаційними викликами.</p> <p>Вміти: Інтегрувати загальнонаукові знання, сучасні філософські методи пізнання та парадигмальні підходи в науково-дослідну роботу. Критично оцінювати світоглядно-концептуальні обґрунтування перспектив людського розвитку з врахуванням їхнього гуманістичного та етичного потенціалу.</p>
Формат курсу	Очний

теми	<p style="text-align: right;">Лекційна тематика:</p> <p>Філософія перед сучасними викликами. Філософія XX ст. Комунікативний поворот. Аналітична філософія. Лінгвістичний поворот. Метафізика і онтологія: питання онтологічних первоначал. Методологія соціогуманітарного пізнання. Моделі розвитку науки. Соціальна філософія та її проблеми. Філософська антропологія та проблеми людини. Ідентичність і центрованість буття як проблема українства. Філософія національної ідеї в Україні. Філософія помтодернізму. Філософія свободи і громадянське суспільство. Глобалізація та перспективи сталого розвитку.</p>
Підсумковий контроль, форма	<p>Екзамен (комбінований, з представленням ІНДЗ)</p>
Пререквізити	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з соціогуманітарних дисциплін.</p>
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Дебати (оксфордські, панельні, «за» і «проти»). Проблемно-пошукові. Ситуативне моделювання. Техніки опрацювання дискусійних питань. Метод проектів і їх презентацій. Метод усного опитування.</p>
Необхідні обладнання	<p>Проектор, роздаткові матеріали, підключення до мережі Інтернет.</p>

Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Критерії оцінювання за курсом «Філософія»: Загалом – 100 балів, з них: Практичні заняття (від 30 до 50 балів) Екзамен (комбінована форма: теоретико-методологічне обґрунтування дослідження - 20 балів, відповіді за білетами – 30 балів)
Питання до екзамену	<p style="text-align: center;">ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СКЛАДАННЯ ІСПИТУ З ФІЛОСОФІЇ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні підходи до розуміння і визначення філософії. Епістемний та софійний тип філософування 2. Філософія і наука. Науковий статус філософії. Філософські та наукові методи. 3. Предмет філософії та його історична еволюція. 4. Класична, модерна та постмодерна парадигми філософування. 5. Структура філософського знання. 6. Глобальні проблеми людства як виклик перед сучасною філософією. Функції філософії. 7. Поняття світогляду. Філософія як теоретична форма світогляду. 8. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія. 9. Соціальна та історична міфотворчість. Соціальні міфи ХХ т. 10. Філософія в контексті культури. Культура та особливості національного світобачення. 11. Філософія як рефлексія духовності в культурі. 12. Специфіка філософського розуміння людини. Поняття природи, істотності та існування людини. 13. Соціально-субстанційна концепція людини в марксизмі. Проблема відчуженого існування людини. 14. Атеїстичний варіант екзистенціалізму. Людська екзистенція як «больова точка» філософії та літератури ХХ ст. А. Камю. Ж.-П.Сартра. 15. Натуралістична інтерпретація людини в бігевіоризмі, соціобіології та класичному психоаналізі. 16. Людина в інтерпретації неопсихоаналізу. К. Юнг. Е. Берн. 17. Функціонально-ціннісна інтерпретація людини у філософії Ф.Ніцше. 18. Духовна сутність людини у концепції М. Шелера. 19. Ексцентрична сутність людини у філософії Г. Плеснера. 20. Сутність людини як іманентна суперечність буття в гуманістичному психоаналізі Е. Фрома. 21. Філософія М. Гайдеггера: питання про сенс буття і питання про істину. 22. Філософія Карла Ясперса у контексті духовної ситуації двадцятого століття. Концепція "осьового часу". 23. Лінгвістичний поворот у філософії: його витоки та трансформація. 24. Функціональні особливості мови з погляду семіотики. Мова як комунікативна і моделювальна системи. 25. Мова, ментальність, штучний інтелект. Мова як спосіб соціальної комунікації, мислення й розуміння.

26. Постмодерністське розуміння свободи у науковій, мистецькій та соціальній рефлексії.
27. Дискурсивні особливості постмодерністського «стану духу» .
28. Феноменологічна інтерпретації мислення і свідомості. Поняття феноменологічної редукції та інтенціональності свідомості.
29. Види, рівні і форми пізнання. Роль інтуїції у пізнанні.
30. Поняття методу, стилю та методології наукового пізнання.
31. Методи емпіричного та теоретичного рівнів пізнання.
32. Риси класичної науки. Лінійно-кумулятивна модель класичної науки.
33. Матеріалістична діалектика як методологія класичної науки та її межі.
34. Риси некласичної науки. Лінійно-некумулятивна модель розвитку
35. Некумулятивна модель розвитку науки К. Попера.
36. Методологія розвитку науки як зміни науково-дослідницьких програм І. Лакатоша.
37. Нелінійна некумулятивна модель науки Т. Куна. Поняття наукової парадигми
38. Синергетика як методологія постнекласичної науки.
39. Принципи проліферації та неспівмірності постнекласичної науки. П. Фоєрабанд.
40. Віртуалізація та перспективи розвитку науки в ХХІ ст.
41. Герменевтика як методологія гуманітарного пізнання.
42. Феноменологічний метод у філософії та науці: соціологія, психологія, філософія релігії.
43. Структуралізм як метод соціогуманітарного пізнання.
44. Предмет соціальної філософії. Некласична парадигма розуміння соціальних процесів.
45. Філософія і політика. Роль філософії в концептуальному обґрунтуванні політики.
46. Нація в структурі суспільства. Проблема націоналізму.
47. Поняття громадянського суспільства, його структура та проблеми становлення в Україні
48. Історія як предмет філософського пізнання. Проблеми філософії історії в соціологічній концепції М.Вебера та Г.Зімеля.
49. Історична міфологія ХХ ст. Міфи і архетипи історії.
50. Християнська філософія історії. Основні напрямки християнської філософії історії в ХХ ст.
51. Філософія історії ХХ столітті: О. Шпенглер, А Тойнбі. К. Попер.
52. Смысл історії та її мета. Філософія історія К.Ясперса.
53. Соціальні концепції в Україні: М. Драгоманов, І. Франко;
54. Консервативні концепції суспільного розвитку: П. Куліш, В. Липинський;
55. Ліберально-націоналістичні концепції в Україні: Т. Зіньківський, М, Міхновський, Д. Донцов.
56. Особливості розвитку філософії в Україні в радянську добу. Філософія та ідеологія: проблема співвідношення.
57. Виклики перед українською філософією сьогодення. Проблема формування нової системи вартостей.

	<p>58. Основні підходи до тлумачення культури в новітній філософії: натуралізм, соціологізм, аксіологізм, семіотика.</p> <p>59. Глобально-технократичний підхід до інтерпретації цивілізації. Е. Тофлер.</p> <p>60. Локально-культурологічний підхід до інтерпретації цивілізації. С. Гантінгтон.</p> <p>61. Перспективи культурно-цивілізаційного поступу. Українська культура: перспектива розвитку чи асиміляції?</p> <p>62. Глобалізація як цивілізаційний феномен. Етапи глобалізаційної інтеграції.</p> <p>63. Науково-технічний прогрес: тенденції, риси і ризики глобалізації. Глобальні загрози людству.</p> <p>64. Римський клуб: глобальне прогнозування розвитку людства.</p> <p>65. Сталий розвиток як ідея гідного життя людини. Імперативи сталого розвитку.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Проводяться що два тижні у вигляді дискусій</p>

ДОДАТОК

Схема курсу Філософія

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література.** *Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Лекційні заняття						
	<p>Філософія перед сучасними викликами. Головні ідеї та принципи переусвідомлення класичної й зокрема картезіанської філософської парадигми, яке відбувається під впливом «лінгвістичного повороту», семіотики, практичної філософії, інформаційного суспільства та сучасної когнітивної науки.</p> <p>Визначення ключових викликів перед сучасною філософією в контексті дискусії, висвітленої на 22 та 23 Світових конгресах філософії в 2008 та 2013 роках. Семіотичне підґрунтя сучасного філософського дискурсу. Філософія перед загрозами нігілізму та цинічного розуму (деструкції раціонального дискурсу).</p>	лекція	<p>Франк С. Філософія і релігія // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 35–56.</p>	<p>Кемп П. Переосмислення філософії як сили слова // Вісник Львівського університету. Серія: філософська наука. – Львів, 2008. - № 11. – с. 7-14. // Режим доступу http://old.filos.lnu.edu.ua/Visnyk/2008_11/1.pdf</p> <p>Після філософії: кінець чи трансформація? – К.: Четверта хвиля, 2000. – 431 с.</p> <p>Karas Anatolij. Person, Freedom and Culture in Discursive-Ethical Dimensions // Philosophy in Time of Social Crisis: Integrity and Dialogue. Essay in Honor of George McLean. Ed. P. Makariev. – Sofia: Minerva Publishing House, 2009. – P.239-259.</p> <p>Karas Anatoliy. Between Freedom and Paternalism as Discursive Ethical Practices: Ukraine on the Road to Civil Society in The Dialogue of Cultural Traditions: A Global Perspective / edited by William Sweet. Series I, Culture and Values. Volume 39/ Gen. editor George F. McLean. – Washington, D.C., CRVP, 2008. – P. 167–181. (642 p.)</p>	<p>Завдання для самоцінювання:</p> <p>Чим відрізняється філософське знання від наукового на рівні предмету, методу, способів аргументації?</p> <p>Прокоментуйте визначення філософії за ЮНЕСКО: «Філософія – це наука (у широкому значенні слова), яка торкається універсальних проблем людського буття та існування, і вчить людину критично мислити».</p>	4 год

<p>Філософія ХХ ст. Комуникативний поворот. Закономірності розвитку західної філософії у ХХ сторіччі, передовсім у її «континентальному» варіанті. Розглядаються ті течії, напрями і вчення, які виявляють комуникативну переорієнтацію мислення – діалогічна філософія, екзистенціалізм, філософська герменевтика, комуникативна теорія. Незважаючи на всі відмінності між ними, їх об'єднує наголос на вагомості інтерсуб'єктивних відносин у ситуації плюралістичних суспільств глобалізаційної епохи. Водночас у лекції підкреслюється і актуалізація проблематики Іншого.</p>	<p>Лекція-дискусія</p>	<p>Дахній А. Людське існування в горизонті смерті: рефлексія екзистенційного мислення / А. Дахній // Вісник Львівського університету. Серія: Філософські науки. № 9 - Львів, 2006. - С.24-35.</p>	<p>Дахній А. Нариси історії західної філософії ХІХ-ХХ ст.: навч. Посібник / А. Дахній – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 488с. 12. Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей, Київ, 2015. (Карась А. Цивілізаційний проект розгортання громадянської ідентичності в контексті “утіленого розуму” / А. Карась // Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей : зб. наук. пр. ; відп. секретар З. Е. Скринник. – К. : УБС НБУ, 2015. – С. 70–93).</p>		<p>2 год</p>
<p>Аналітична філософія. Лінгвістичний поворот. Аналітична філософія є одним з провідних напрямів сучасної філософської думки у світі, який особливу увагу приділяє вивченню мови і її стосунку до свідомості, а також проблемам референції, істини, смислу і значення. Як філософська традиція з понад столітньою історією вона орієнтована на науку, емпіричні факти й пошук істиннісних знань. Щоб зрозуміти специфіку аналітичної філософії, з'ясуємо передумови її</p>	<p>лекція</p>	<p>Hacker P. M. S. Analytic Philosophy: Beyond the Linguistic Turn and Back Again / Peter M. S. Hacker // The Analytic Turn: Analysis in Early Analytic Philosophy and Phenomenology / [Beaney M. (Ed.)]. - London : Routledge, 2007. - P. 125-141.</p>	<p>Синиця А. Аналітична філософія : [монографія] / Андрій Синиця. - Львів, ЛДУФК, 2013. - 304 с. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / За науковою редакцією А. С. Синиці. – Львів: Літопис, 2014. – 374 с. Жаклін Рюс. Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки. – К., 1998. – С. 440-489. Сучасна аналітична філософія: від прагматики мови до концептуалізації свідомості: монографія – А. Синиця - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. Вітгенштайн Л. Логіко-філософський трактат. – К. Основи, 1995. – С. 22 – 87 // Режим доступу https://docs.google.com/viewer?url=http://ukrcnter.com/!FilesRepository/Literature/_Upload3//a6173faf-37ee-471e-a5bb-75fc843e3af8.pdf</p>	<p>У чому сутність лінгвістичного повороту у філософії? Які головні розробляє сучасна когнітивна наука? Запропонуйте характеристики головних принципів концепції «втіленого розуму».</p>	<p>2 год</p>

<p>становлення, специфіку і перспективи розвитку й дамо відповідь на запитання, яке значення в її поступі займає лінгвістичний поворот, що й став характерною особливістю філософування у наш час.</p>					
<p>Метафізика і онтологія: питання онтологічних первоначал. Метафізика – це наука про суще як суще, що ідентифікує загальні види чи категорії, під які підпадають речі, й окреслює зв'язки та співвідношення між цими категоріями. Метафізика окреслює категоріальну мапу світу у пошуку мови опису трансцендентного. Більше того онтологічні розриви між тілом та душею, свідомістю та мозком, добром і злом; розмова про свободу волі, істину, пошук відповіді на питання «чому» завжди виштовхують нас у метафізичну реальність. Онтологія – споріднена з метафізикою наука, назва якої виникла у XVII сторіччі (хоча наука існувала раніше). Онтологія – апіорна філософська наука про фундаментальні засновки можливості факту, а метафізика – наука, що пояснює цей факт. Онтологія «надас» метафізиці точні поняття загальних та індивідуальних сутностей</p>	<p>лекція</p>	<p>Гайдегер М. Буття у околі речей // Режим доступу http://www.ji.lviv.ua/ji-library/Vozniak/text-i-perekl/kn3-heid2.htm</p>	<p>Баумейстер А. Джерела і приховані мотиви фундаментальної онтології / А. Баумейстер // Sententiae. – 2012. – № 2 (XXVII). – С.46–59. Європейський словник філософії : лексикон неперекладностей. Том перший. – К. : Дух і літера, 2009. – С. 101–147. Сафонік Л. Буттєвість сенсу людського життя : монографія / Л. Сафонік. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 350 с.</p>	<p>Які шари реального буття виокремив Н. Гартман? У чому суть некласичної онтології М. Гайдегера?</p>	<p>2 год</p>

<p>можливих індивідуальних предметів та певні апріорні закони, які стосуються можливих зв'язків і стосунків між індивідуальними предметами. Завдання онтології уможливити метафізичне дослідження, утвердивши існування буттєвих зв'язків у світі.</p>					
<p>Методологія соціогуманітарного пізнання. Наукове знання та його специфіка (орієнтація на отримання нового знання, наявність визнаних процедур отримання та перевірки нових знань, системна організація). Буденне, наукове, поза наукове, ненаукове знання. Наука як система знань, що історично змінюються. Емпіричне знання: специфіка та форми. Методи емпіричного пізнання: спостереження та експеримент. Теоретичне знання: специфіка та форми. Проблема, ідея, гіпотеза, теорія. Структура та функції (систематизація, пояснення, передбачення, практичне застосування) наукової теорії. Структура наукового пояснення. Реалізм, інструменталізм, редукціонізм. Види наукових теорій.</p>	<p>лекція</p>	<p>Фуко М. Що таке автор? Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття. Львів, 1996. – С. 442-457.</p>	<p>Вандельфельс Бернхард Вступ до феноменології. – К. : Альтерпрес, 2002. – 176 с. – (Сучасна гуманітарна бібліотека). Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Герменевтика I : Основи філософської герменевтики / [пер. з нім. О. Мокровольський]. – К. : Юніверс, 2000. – Т. I. – С. 332–352. Енциклопедія постмодернізму. К. : Основи, 2003. – 503 с.</p>	<p>Які головні риси феноменологічного методу і в яких науках він найчастіше застосовується? У чому суть структуралізму як методу соціогуманітарного пізнання? Які етапи еволюції структуралізму?</p>	<p>2 год</p>

	Співвідношення філософського, наукового та соціального пізнання та їх взаємодія.					
	<p>Моделі розвитку науки. Процес розвитку наукового знання від класичного до неklasичного і постнеklasичного; знайомить із емпіричними та теоретичними методами наукового пізнання; розкриває специфіку емпіричного та теоретичного рівня функціонування науки. Знання з цієї теми слугує розумінню двох рівнів функціонування як гуманітарних, так і спеціальних правничих дисциплін та їхньої специфіки щодо об'єктів і методів дослідження.</p>	лекція	<p>Лакатош І. Історія науки та її раціональні реконструкції // Психологія і суспільство. Тернопіль, 2016. - № 3. - С. 13-23. // Режим доступу http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/6495/1/%D0%9B%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%88%20%D0%86..pdf</p>	<p>Кайку М. Візії: як наука змінить XXI сторіччя. – Львів : Літопис, 2004. – 544 с. Кун Т. Структура наукових революцій. – Port-Royal : Академ-Прес, 2001. – 226 с. Нікітін Л. Віртуальна реальність як соціальне явище // Філософська думка, 1999. № 6. – С. 43-57. Рижак Л. Філософія: підручник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – Розд. 11. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки. – Львів : Світ, 2006. – 152 с.</p>	<p>В чому відмінність кумулятивної моделі наукових досліджень від некумулятивної моделі розвитку? Яка структура науково-дослідницьких програм, за І. Лакатошем? Що таке парадигма? Яка її роль у наукових дослідженнях, за Т. Куном?</p>	2 год
	<p>Соціальна філософія та її проблеми. Аргументується відмінність між науками про державу і суспільство та соціальною філософією, специфікою її цілісного розуміння суспільства; розкривається виникненням і конституюванням соціології як самостійної науки; розглядаються субстанційний та структурно-функціональний підходи до розуміння природи суспільства та його функціонування.</p>	Лекція-дискусія	<p>Попер К. Метод Маркса // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 326-352.</p>	<p>Рижак Л. В. Філософія : підручник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 650 с. Ортега-і-Гасет Х. Бунт мас // Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. К.: Основи, 1994. – С. 15–139. Попер К. Метод Маркса // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 326-352. Гаек Ф. Право, законодавство и свобода. Нове викладення принципів справедливості та політичної економії. В 3 томах. - Київ: Сфера, 1999-2000.</p>	<p>Відкрите суспільство, демократія і тоталітаризм у трактуванні К. Попера. Інтерпретація суспільного поступу в філософії Х. Ортеги-і-Гасета. Католицька соціальна філософія Ж.Марітена та П. Тейяра де Шардена. Соціально-філософські ідеї лібералізму</p>	2 год
	Філософська	лекція	Шелер М. Сутність	Тейлор Ч. Джерела себе. Творення новочасної	У чому специфіка функціонального	

<p>антропологія та проблеми людини. Загальні характеристики антропології із здійснення логічно-смыслового переходу до розгляду метаморфоз антропоцентризму і оприявлення засад самоідентифікації сучасної людини як особи.</p>		<p>моральної особистості // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. – К., 1996 – С. 10-31 // Режим доступу http://www.philsci.uni.v.kiev.ua/biblio/sheler.html</p>	<p>ідентичності / Пер. з англ. – К.: Дух і літера, 2005. – 696 с. Чернієнко В.О. Природа засад ідентичності соціального суб'єкта: монограф. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2010. – 304 с. Шелер М. Сутність моральної особистості // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. – К., 1996. Кульчицький О. Український персоналізм. – Мюнхен-Париж: УВУ, 1985. –192с.</p>	<p>підходу до розуміння людини? У чому полягає суть тоталізуючи систем у поглядах на людину як особу? Які дискурсивні практики лежать в основі розрізнення понять особи і особистості?</p>	<p>2 год</p>
<p>Ідентичність і центрованість буття як проблема українства. Центральна теза лекції – для українців питання ідентичності не переставало бути актуальним упродовж усієї історії нації. Підвалиною ідентичності скрізь і завжди виявлялася центрованість буття як структуроване цілісне її існування. У лекції акцентовано на мірі структурованості та цілісності (центрованості) буття нації у визначальні періоди її історичного становлення.</p>	<p>лекція</p>	<p>Франко І. Поза межами можливого // Зібрання творів: У 50 т. – К: Наукова думка, 1986. – Т.45. – С. 276–285.</p>	<p>Кресіна І. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси: Етнополітологічний аналіз. – К.: Вища школа, 1998. – 392 с. Попович М. Національна ідея і соціальні трансформації в Україні. – К., 2005. – 328 с. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. Про ідею і організацію українського монархізму. – Відень, 1926. – 580 с.</p>	<p>Які чинники формування етнічної самосвідомості українців? Який суспільний ідеал обстоював І. Франко? Чи тотожні поняття “суспільний ідеал” і “національний ідеал”?</p>	<p>2 год</p>
<p>Філософія помодернізму. Ознайомлення з актуальним станом методологічної рефлексії над явищем постмодернізму в історії науки, філософії, культури, соціальності, художньої творчості та аналізу його</p>	<p>лекція</p>	<p>Возняк Т. Зауваги на тему постмодерну як цивілізаційної кризи (до моделі циклічного розвитку європейської цивілізації) // І. – 2000. – ч. 19. – С. 219–224.</p>	<p>Лосик О. «Справедливі» значення свободи у постмодерністській інтерпретації Ж.-Ф. Люотара // Збірник наукових праць (третій випуск), підготовлений за дослідницькою програмою кафедри філософії «Громадянське суспільство як здійснення свободи» / За ред. А. Карася. – Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – С. 183–192. Після філософії: кінець чи трансформація? /</p>	<p>Як слід розуміти семіотичну природу постмодерної дискурсивності? Яким є «статус знання» у філософських та цивілізаційних контекстах Премодерну, Модерну та Постмодерну? Свобода дискурсивних практик: між раціоналізмом та релятивізмом.</p>	<p>2 год</p>

<p>теоретичних і практичних вимірів в контексті сучасної міждисциплінарної рефлексії та парадигмі (пост)некласичного знання.</p>			<p>Пер. з англ. – К.: Четверта хвиля, 2000. – 431 с. Краснодарський 3. На постмодерністських роздоріжжях культури / Пер. з польськ. – Основи, 2000. – 196 с.</p>	<p>Яких рис набуває свобода у постмодерністському тлумаченні? Які головні аргументи критиків постмодерністської «ситуації»?</p>	
<p>Філософія свободи і громадянське суспільство. Вивчити генезу ідеї і практики громадянського суспільства крізь призму філософії свободи; з'ясувати особливості концепту індивідуальної свободи і трансформацію соціальних уявлень про неї в контексті західноєвропейського цивілізаційного розвитку. Визначити ключові філософські ідеї і концепти, що обумовили дискурсивний і теоретичний вплив на формування громадянського суспільства. Критично дослідити і засвоїти філософську спадщину щодо виникнення найвагоміших концепцій свободи упродовж інтелектуального і цивілізаційного розвитку, обґрунтувати поняття громадянської ідентичності в аспекті уявлень про національну легітимність та її цивілізаційне обмеження.</p>	<p>лекція-дискусія</p>	<p>Карась А. Інтерпретація громадянського суспільства в ХХ ст. // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 382-405.</p>	<p>Карась А. Ф. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях та некласичних інтерпретаціях. Монографія. – Київ-Львів: ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2003 – 520с. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості. – Львів, 2000. Грінфельд Лія. Типи націоналізму // Націоналізм. Антологія. – К.: Смолоскип, 2000. – С. 688-70. Карась А. Цивілізаційний проект розгортання громадянської ідентичності в контексті “утіленого розуму” / А. Карась // Філософія фінансової цивілізації : зб. наук. пр. ; відп. секретар З. Е. Скринник. – К. : УБС НБУ, 2015. – С. 70–93.</p>	<p>Який зміст поняття «громадянське суспільство» і з чим пов'язані проблеми його становлення в Україні? Поясніть походження тоталітаризму і демократії у ХХ ст. Які Ви знаєте концепції походження та розвитку нації?</p>	<p>2 год</p>
<p>Глобалізація та перспективи сталого розвитку. Інтеграційні тенденції та глобалізаційні виміри буття</p>	<p>Лекція-дискусія</p>	<p>Глобальна віртуалізація освіти: виклики національній ідентичності / Л. Рижак // Вісник ЛНУ. Серія філософські науки,</p>	<p>Філософія сталого розвитку людства : навчально-методичний посібник / Л. Рижак. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – 518 с. Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса: Новый диалог человека с природой. М.: Прогресс, 1986. 431 с.</p>	<p>Які, на Вашу думку, перспективи цивілізаційного розвитку України? Які глобальні екологічні проблеми людства? Які мегаризики породжені науково-технічним прогресом? Які головні ідеї гуманістичного</p>	

<p>людства. Етапи глобалізаційної інтеграції: колонізація, європеїзація та американізація. Феномен Європи та європейської людини. Д. де Ружмон. Стратегія інтеграції Європи. Принципи федералізації Європи. Ознаки нового “світоладу” та чинники його конституювання. Б. Гаврилишин. Україна в контексті європейського вибору. Науково-технічний прогрес і тенденції глобалізації. Поняття “глобалізації”. Р. Робертсон, У. Бек, З. Бауман, Т. Фрідмен. Філософія глобалізація. Ліберальні засади глобалізації. Основні риси глобалізації. Концепції поміркованої та радикальної глобалізації. Вади глобалізації та її альтернативи: антиглобалізм та альтерглобалізм.</p>		<p>2011. – Вип. 14. – С. 42-49. Фрідмен Т. Нова система. Лексус і оливкове дерево // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 509-525.</p>	<p>Рижак Л. Філософія: підручник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – Розд. 11. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки. – Львів : Світ, 2006. – 152 с. Гіденс Е. Нестримний світ: як глобалізація перетворює наше життя. – К. : Альтерпрес, 2004. – 100 с. Гор А. Земля у рівновазі. Екологія і людський дух. – К. : Інтелсфера, 2001. – 393 с. Печчеї А. Человеческие качества. М.: Прогресс, 1985. 312 с. Рижак Л. Філософія сталого розвитку людства : навчально-методичний посібник. – Львів: Видавництво Львівського університету ім. І. Франка, 2011. – 516 с.</p>	<p>маніфесту А. Печчеї? Чому ідея сталого розвитку визнана стратегією сучасної глобалізації? Які імперативи становлять суть концепції сталого розвитку? Охарактеризуйте глобальні сценарії сталого розвитку.</p>	<p>2 год</p>
<i>Практичні заняття</i>					
<p>Філософія в системі теоретичного знання. Філософія, її предмет на науковий статус. Основні підходи до визначення філософії: світоглядний, предметний, етимологічний, аксіологічний,</p>	<p>Панельна дискусія</p>	<p>Після філософії: кінець чи трансформація? – К.: Четверта хвиля, 2000. – 431 с.</p>	<p>Рижак Л. В. Філософія : підручник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 650 с. Слотердайк П. Критика цинічного розуму. – К.: тандем, 2002. – 544 с. Карась А. Реальність у класичній і некласичній епістемології та її переусвідомлення / А. Карась // Вісник Львівського національного університету. Філософські науки. Випуск № 10, 2007. – С.</p>	<p>Чим відрізняється філософське знання від наукового на рівні предмету, методу, способів аргументації? Які актуальні проблеми розвитку людства вимагають філософського осмислення? Які функції філософії найбільш затребувані у сучасному світі?</p>	<p>4 год</p>

<p>семіотичний. Епістемний та софійний типи філософування. Предмет філософії та його історична еволюція. Класична, модерна та постмодерна парадигми філософування. Специфіка філософського знання та його структура (онтологія, гносеологія, аксіологія). Глобальні проблеми людства як виклик перед сучасною філософією. Функції філософії</p>			<p>41-53. Після філософії: кінець чи трансформація? – К.: Четверта хвиля, 2000. – 431 с.</p>		
<p>Філософія, світогляд і культура. Філософія як рефлексія духовності в культурі. Соціальна та історична міфотворчість. Соціальні міфи ХХ т. Філософія в контексті культури. Культура та особливості національного світобачення. Філософія як рефлексія духовності в культурі.</p>	<p>Семинар-дискусія</p>	<p>Франк С. Філософія і релігія // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 35–56.</p>	<p>Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. Ескіз української міфології. К.: Обереги, 2003. 144 с. Рижак Л. В. Філософія : підручник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 650 с. Потебня О. Мова, національність, денационалізація: Статті і фрагменти. – Нью-Йорк: УВАН США, 1992. – 155 с. Франк С. Філософія і релігія // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 35–56. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. – Мюнхен-Львів: УВУ, 1994. – 175 с.</p>	<p>У чому полягають особливості міфологічного світосприймання і мислення? Які особливості міфологічного світосприйняття дійсності у ХХ столітті? Чим соціальна міфотворчість відрізняється від історичної? Яким є становище релігії у сучасному світі? Чи може науково-технічний прогрес з часом витіснити релігію?</p>	<p>2 год</p>
<p>Проблема людини у філософії ХХ ст.: екзистенційний та субстанційний підходи Специфіка філософського розуміння людини. Поняття природи, істотності та існування людини. Соціально-субстанційна</p>	<p>Семинар - обговорення</p>	<p>Камю А. Міф про Сізіфа. / Пер. з франц. О. Жупанський, К. Портфель, 2015 – С. 4-52, 87-95 // Режим доступу file:///C:/Users/Iryna/Downloads/kamju_mif_pro_sizifa.pdf</p>	<p>Дахній А. Нариси історії західної філософії ХІХ-ХХ ст.: навч. посібник / Андрій Дахній. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 93-154. Крічлі С. Вступ до континентальної філософії. Пер. з англ. – К., 2008. Лепп І. Християнська філософія екзистенції. Пер. з франц. – Київ, 2004. Райда К.Ю. Екзистенціальна філософія. Традиція і перспективи. – К., 2009. Рижак Л. В. Філософія : підручник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 650 с.</p>	<p>Що таке “екзистенція” у новітній семантиці даного поняття? Як співвідносяться між собою “екзистенція” та “есенція”? Чи є екзистенціалізм антиметафізичною течією у філософії? Відповідь обґрунтуйте. Чому екзистенціалісти говорять про трагізм життя? Розкрийте зміст поняття свободи в екзистенціалізмі, спираючись на філософію Ж.-П. Сартра.</p>	<p>2 год</p>

<p>концепція людини в марксизмі. Проблема відчуженого існування людини. Атеїстичний варіант екзистенціалізму. Людська екзистенція як «больова точка» філософії та літератури ХХ ст. А. Камю. Ж.-П.Сартра. Натуралістична інтерпретація людини в бігевіоризмі, соціобіології та класичному психоаналізі. Людина в інтерпретації неопсихоаналізу. К. Юнг. Е. Берн.</p>				<p>В якому сенсі людська екзистенція є невичерпною?</p>	
<p>Філософська антропологія: функціональні концепції сутності людини Людина як істота, що проблематизує саму себе. Проблема “Я – Інший” як осереддя антропологічної рефлексії. Функціонально-ціннісна інтерпретація людини у філософії Ф.Ніцше. Духовна сутність людини у концепції М. Шелера. Ексцентрична сутність людини у філософії Г. Плеснера. Сутність людини як іманентна суперечність буття в гуманістичному психоаналізі Е. Фрома.</p>	<p>Семинар-дискусія</p>	<p>Шелер М. Сутність моральної особистості // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. – К., 1996 – С. 10-31 // Режим доступу http://www.philsci.uni.v.kiev.ua/biblio/sheler.html</p>	<p>Кульчицький О. Український персоналізм. – Мюнхен-Париж: УВУ, 1985. –192с. Маланюк Є. Малоросійство // Книга спостережень. Том другий. – Торонто,1966. – С. 229 – 247. Мунье Э. Манифест персоналізма. – М.,1999. – С.300-323, 401-409. Тейлор Ч. Джерела себе. Творення новочасної ідентичності / Пер. з англ. – К.: Дух і літера, 2005. – 696 с. Чернієнко В.О. Природа засад ідентичності соціального суб’єкта: монограф. □ Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2010. - 304 с.</p>	<p>Які дискурсивні практики лежать в основі розрізнення понять особи і особистості? Чому важливо розрізняти і не сплутувати екзистенціальні і історичні дихотомії? Чому важлива гармонійна єдність вписування і виокремлення? Які можете запропонувати характеристики неповноцінності особи через ерзюю елементів(прикмет) її повноти?</p>	<p>2 год</p>

<p>Соціальна філософія: неklasичні інтерпретації суспільства</p> <p>Предмет соціальної філософії. Некласична парадигми розуміння соціальних процесів. Марксистська концепція суспільства. Суспільний прогрес. Формацийний підхід. Відкрите суспільство, демократія і тоталітаризм у трактуванні К. Попера. Інтерпретація суспільного поступу в філософії Х. Ортеги-і-Гасета. Католицька соціальна філософія Ж.Марітена та П. Теяра де Шардена. Соціально-філософські ідеї лібералізму.</p>	<p>Оксфордські дебати</p>	<p>Ортега-і-Гасет Х. Бунт мас // Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. К.: Основи, 1994. – С. 15–139.</p>	<p>Попер К. Метод Маркса // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 326-352.</p> <p>Гаек Ф. Право, законодавство и свобода. Нове викладення принципів справедливості та політичної економії. В 3 томах. - Київ: Сфера, 1999-2000.</p> <p>Гаек Ф. Скорочена версія для журналу “Читацький огляд” книги “Шлях до кріпацтва”. – Київ, ГО “Ціна держави”, 2016. – С.</p> <p>Тейяр де Шарден Феномен людини: (переклад фрагментів) // Читанка з історії філософії: У 6 книгах. Книга 6. Зарубіжна філософія ХХ ст. – К.: Довіра, 1993. – С159-165.</p>	<p>Чим соціальна філософія відрізняється від соціології? Які структурні елементи суспільно-економічної формації та взаємозв’язки між ними, за К. Марксом? У чому відмінність між відкритим і закритим суспільством, за К. Попером? Особливості бунту мас на початку ХХ ст., за Х. Ортегою-і-Гасетом?</p>	<p>2 год</p>
<p>Громадянське суспільство як здійснення свободи</p> <p>Поняття громадянського суспільства, його структура та проблеми становлення в Україні</p> <p>Філософія і політика. Роль філософії в концептуальному обґрунтуванні політики.</p> <p>Соціальні спільності людей та співвідношення їх інтересів у суспільному розвитку.</p> <p>Нація в структурі суспільства.</p> <p>Проблема націоналізму.</p>	<p>Семинар-обговорення</p>	<p>Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму. – К., 2001.</p>	<p>Грінфельд Лія. Типи націоналізму // Націоналізм. Антологія. – К.: Смолоскип, 2000. – С. 688-70.</p> <p>Карась А. Ф. Філософія громадянського суспільства у класичних теоріях і неklasичних інтерпретаціях.- Київ-Львів, 2003.- С. 425-429; 444-488.</p> <p>Карась А. Цивілізаційний проект розгортання громадянської ідентичності в контексті “утіленого розуму” / А. Карась // Філософія фінансової цивілізації : зб. наук. пр. ; відп. секретар З. Е. Скринник. – К. : УБС НБУ, 2015. – С. 70–93.</p> <p>Патнем Роберт. Творення демократії. – К., 2002.</p>	<p>Який зміст поняття «громадянське суспільство» і з чим пов’язані проблеми його становлення в Україні? Поясніть походження тоталітаризму і демократії у ХХ ст. Які Ви знаєте концепції походження та розвитку нації?</p>	<p>2 год</p>
<p>Філософія історії ХХ ст.. Методологія</p>	<p>семинар</p>	<p>Тойнбі А. Дж. Дослідження історії. К., 1995. Т.1. С. 14-58.</p>	<p>Зашкільняк Л.О. Методологія історії від давнини до сучасності. Львів, ЛНУ ім. І.Франка, 1999.</p>	<p>В чому суть нелінійного тлумачення історичного процесу у морфології історії О. Шпенглера?</p>	<p>2 год</p>

<p>ДОСЛІДЖЕННЯ Нелінійне тлумачення історичного процесу в морфології історії О.Шпенглера, Некласична цивілізаційна концепція історії А.Тойнбі. Філософія історія К.Ясперса. Концепція “осьового часу”. “Кінець” історії Ф. Фукуями. Українська історіософія: М. Драгоманов, М. Грушевський, І. Франко та Д. Донцов. Основні риси європейської та американської філософії історії другої пол. ХХ ст. (Г. Вайт, Ф.Анкерсміт).</p>			<p>Кислюк К.В. Історіософія в українській культурі: від концепту до концепції. Харків, ХДАК, 2008. Колінгвуд Р. Ідея історії. – К., 1991. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. К., 1996. Попер К. Злиденність історизму. К.:АБРИС, 1994. Ясперс К. Про сенс історії / Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія: Навч. Посібник / Упорядники В.В.Лях, В.С.Пазенок. – Київ, Ваклер, 1996. С.184-210.</p>	<p>В чому відмінність між розуміння історії Шпенглером та Тойнбі? У чому суть матеріалістичного розуміння історії? Які є проблеми створення єдиної концептуальної картини всесвітньої історії? Що означає поняття “кумулятивний розвиток історії”? Як розуміти твердження К. Ясперса, що “історія – це шлях до надісторичного”?</p>	
<p>Онтологія як вчення про межові засади буття Особливості філософського осмислення буття. Критична онтологія М. Гартмана. Християнсько-еволюційна онтологія П. Тейяра де Шардена. Фундаментальна онтологія М. Гайдегера. Феноменологічна онтологія Ж.-П. Сартра.</p>	<p>семінар</p>	<p>Гайдегер М. Буття у околі речей // Режим доступу http://www.ji.lviv.ua/ji-library/Vozniak/text-i-perek1/kn3-heid2.htm</p>	<p>Держко І. З. Критична онтологія М. Гартмана і сучасна наукова картина світу / І. З. Держко // Вісник Львівського університету. Сер. Філософ. науки. – 2009. – Вип. 12. – С. 36–43. Європейський словник філософії : лексикон неперекладностей. Том перший. – К. : Дух і літера, 2009. – С. 101–147. Сартр Ж.-П. Буття і ніщо. Нарис феноменологічної онтології / Ж.-П. Сартр. – К. : Основи, 2001. – 854 с. Сафонік Л. Буттєвість сенсу людського життя : монографія / Л. Сафонік. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 350 с. Рижак Л. Філософія: підручник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – Розд. 6; Розд. 7.</p>	<p>Які шари реального буття виокремив Н. Гартман? У чому специфіка шарів реального буття, за Н. Гарманом? Які етапи еволюції універсуму, за П. Тейяром де Шарденом? Що таке “ноосфера”? Які передумови становлення ноосфери, за В. Вернадським? У чому суть неklasичної онтології М. Гайдегера? Як М. Гайдегер тлумачить поняття «екзистенційна аналітика» Dasein?</p>	<p>2 год</p>
<p>Філософія у ХХ ст.: лінгвістична та аналітична перспективи філософування Лінгвістичний поворот у</p>	<p>Семинар-дискусія</p>	<p>Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / За ред. А. Синиці. – Л.: Літопис, 2014. – 374 с. С. 9-25; 25-37; (Дж. Серль: 225-257;</p>	<p>Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень. Підручник. – К.: Академія, 2008. – С.: Гумбольдтіанство: 34-48; О. Потєбня: 195-204; Ф де Сосюр: 60-65; Н. Хомський: 80-87. Дахній А. Нариси історії західної філософії ХІХ-ХХ ст.: навч.посібник / Андрій Дахній. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 93-</p>	<p>У чому сутність лінгвістичного повороту у філософії? Яка природа лінгвістичного знаку за Ф. де Сосюром? У чому відмінність між моделями знаків Сосюра і Пірса? Що вивчає філософія свідомості та когнітивна наука?</p>	<p>2 год</p>

<p>філософії: його витоки та трансформація. Мова як знакове і структурне опосередкування між людиною і буттям: від семіології Ф. де Сосюра і семіотики Ч. С. Пірса до постмодерністських студій. Функціональні особливості мови з погляду семіотики. Мова як комунікативна і моделювальна системи. Мова, ментальність, штучний інтелект. Мова як спосіб соціальної комунікації, мислення й розуміння. Мова і влада. Мова у колоніальному середовищі: «нарратив і соціальний простір» (Е. Саїд). Сучасна аналітична філософія та когнітивна наука (Дж. Серл, Д. Деннет, Д.Челмерс).</p>		<p>Д. Деннет: 276-297; Д. Чалмерс: 297-337).</p>	<p>154. Дерріда Ж. Структура, знак і гра в дискурсі гуманітарних наук // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – С. 457-478. Ділі Дж. Основи семіотики. – Львів: Арсенал, 2000. – С. 37-45; 160-190. Пирс Ч. С. Что такое значение? / Пирс. Ч. С. Избранные философские произведения. – Москва: Логос, 2000. – С. 223-234. Саїд Е. Культура й імперіалізм. – К.: Критика, 2007. – С. 37-51; 111-135. Соссюр Фердінан. Курс загальної лінгвістики / Переклад з французької. – К.: Основи, 1998. – С. 18-37; 279-292. George Lakoff and Mark Johnson. Philosophy in the Flesh. The Embodied Mind and its Challenge to Western Thought. Basic Books.1999. – С. 470-471.</p>	<p>Яку роль відіграє мова у формуванні колоніального нарративу? Хто з філософів стоїть біля початків аналітичної філософії? Які головні розробляє сучасна когнітивна наука? Запропонуйте характеристики головних принципів концепції «втіленого розуму».</p>	
<p>Методологія соціогуманітарного пізнання Герменевтика як методологія гуманітарного пізнання. Класична герменевтика та її принципи. Ф. Шляєрмахер. Історична герменевтика В. Дільтая. Філософська герменевтика та її специфіка М. Гайдегер. Головні ідеї філософської герменевтики Г.-Г. Гадамера: поняття дієво-історичної свідомості, герменевтичного досвіду, гри як моделі розуміння.</p>	<p>семінар</p>	<p>Ярошовець В. Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму. К. : Знання України, 2004. 214 с.</p>	<p>Вандельфельс Бернхард Вступ до феноменології. – К. : Альтерпрес, 2002. – 176 с. – (Сучасна гуманітарна бібліотека). Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Герменевтика I : Основи філософської герменевтики / [пер. з нім. О. Мокровольський]. – К. : Юніверс, 2000. – Т. I. – С. 332–352. Енциклопедія постмодернізму. К. : Основи, 2003. – 503 с. Ліотар Ж.-Ф. Ситуація постмодерну // Філософ. і соціол. думка, 1995. – № 5-6. – С. 15-38. Фуко М. Що таке автор? Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття. Львів, 1996. – С. 442-457.</p>	<p>Як В. Дільтай обґрунтував правомірність гуманітарних наук? Які риси філософської герменевтики сформулював Г.-Г. Гадамер? Які головні риси феноменологічного методу і в яких науках він найчастіше застосовується? У чому суть структуралізму як методу соціогуманітарного пізнання? Які етапи еволюції структуралізму?</p>	<p>2 год</p>

	Феноменологічний метод у філософії та науці: соціологія, психологія, філософія релігії. Структуралізм як метод соціогуманітарного пізнання.					
	<p>Ситуація постмодернізму сучасній філософії</p> <p>Постмодернізм як поняття, настанова і практика: підходи до розуміння. Поняття «постмодерну», «постмодерності», «постмодернізму» в гуманітарно-філософській термінології.</p> <p>Джерела постмодерністського розуміння свободи у науковій, мистецькій та соціальній рефлексії. Дискурсивні особливості постмодерністського «стану духу» (полілог, диссенс, плюралізм, ризоматичність). Головні постаті європейського та американського постмодерного дискурсу: Ж.-Ф. Ліотар, Ж. Деріда, М. Фуко, Р. Рорті, Ю. Крістева. Постмодернізм і Україна у призмі актуальних дискусій та культурній соціальності.</p>	Семинар-панельна дискусія	Возняк Т. Зауваги на тему постмодерну як цивілізаційної кризи (до моделі циклічного розвитку європейської цивілізації) // І. – 2000. – ч. 19. – С. 219–224.	<p>Габермас Ю. Філософський дискурс модерну / Пер. з нім. – К.: Четверта хвиля, 2001. – 216 с.</p> <p>Дельоз Ж. Суспільство контролю. Postscriptum// Література Плюс. – 1999. – № 14. –С. 6–7.</p> <p>Енциклопедія постмодернізму / Під ред. Вінквіста Ч. Е., Тейлора В. Е. / Пер. з фр. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. – 503 с.</p> <p>Лосик О. «Справедливі» значення свободи у постмодерністській інтерпретації Ж.-Ф. Ліотара // Збірник наукових праць (третій випуск), підготовлений за дослідницькою програмою кафедри філософії «Громадянське суспільство як здійснення свободи» / За ред. А. Карася. – Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – С. 183–192.</p> <p>Після філософії: кінець чи трансформація? / Пер. з англ. – К.: Четверта хвиля, 2000. – 431 с.</p>	<p>В чому полягає субстанційна актуальність змістів «сучасності»? Міждисциплінарна відкритість: за і проти. Відповідь аргументуйте. Назвіть типологізаційні орієнтири постмодерністських підходів. Як слід розуміти семиотичну природу постмодерної дискурсивності? Яким є «статус знання» у філософських та цивілізаційних контекстах Премодерну, Модерну та Постмодерну? Свобода дискурсивних практик: між раціоналізмом та релятивізмом. Яких рис набуває свобода у постмодерністському тлумаченні? Які головні аргументи критиків постмодерністської «ситуації»?</p>	2 год
	Методологія	семинар	Кайку М. Візії: як наука змінить XXI	Кун Т. Структура наукових революцій. – Port-Royal : Академ-Прес, 2001. – 226 с.	Які критерії класичної науки, за О. Контом?	

<p>природничонаукового пізнання. Моделі розвитку науки: класична, некласична, постнекласична</p> <p>Риси класичної науки Лінійно-кумулятивна модель класичної науки. Матеріалістична діалектика як методологія класичної науки та її межі. Риси некласичної науки. Лінійно-некумулятивна модель розвитку. Плюралізм моделей наукових досліджень. К. Попер. І. Лакатош, Нелінійна некумулятивна модель постнекласичної науки. Т. Кун. Синергетика як методологія постнекласичної науки. Принципи проліферації та неспівмірності постнекласичної науки. П. Фосрабенд. Віртуалізація та перспективи розвитку науки в ХХІ ст.</p>		<p>сторіччя. – Львів : Літопис, 2004. – 544 с.</p>	<p>Лакатос І. Избранные произведения по философии и методологии науки. – М. : Академический Проект; Трикста, 2008. – 475 с. Нікітін Л. Віртуальна реальність як соціальне явище // Філософська думка, 1999. № 6. – С. 43-57. Поппер К. Логика и рост научного знания. – М.: Прогресс, 1983. – 604 с. Рижак Л. Філософія: підручник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – Розд. 11. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки. – Львів : Світ, 2006. – 152 с. Фейерабенд П. Избранные труды по методологии науки. – М. : Прогресс, 1986. – 544 с.</p>	<p>Які критерії некласичної науки, за Г. Башляром? В чому відмінність кумулятивної моделі наукових досліджень від некумулятивної моделі розвитку? Яка структура науково-дослідницьких програм, за І. Лакатошем? Що таке парадигма? Яка її роль у наукових дослідженнях, за Т. Куном? Які критерії постнекласичної науки, за І. Пригожиним? Охарактеризуйте методологічні принципи постнекласичної науки, за П. Фосрабендом? У чому суть віртуалізації науки? Які критерії віртуальної науки?</p>	4 год
<p>Культура і цивілізація: філософський аналіз Основні підходи до тлумачення культури в новітній філософії: натуралізм, соціологізм, аксіологізм, семіотика. Глобально-технократичний</p>	Семінар-дискусія	<p>Гантінгтон С. Захід: унікальність versus універсалізм // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 498-508.</p>	<p>Козловський П. Постмодерна культура // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія. – К., 1996. – С. 213 – 295. Масуда Й. Комп'ютопія // Філософ. і соціол. думка, 1993. – №6. – С. 36-50. Тоффлер Е. Третя хвиля. – К.: Всесвіт, 2000. – 480 с. Фукуяма Ф. Великий крах. Людська природа і відновлення соціального порядку. – Львів:</p>	<p>Який зміст вкладає О. Шпенглер у поняття «цивілізація»? Чому, на його думку, цивілізація неминуче веде до «присмерку культури»? У чому суть соціологічного підходу до культури? Яка особливість аксіологічної інтерпретації культури? Яка основна ідея символічної концепції культури Е. Касіра?</p>	2 год

<p>підхід до інтерпретації цивілізації. Е. Тофлер. Локально-культурологічний підхід до інтерпретації цивілізації. С. Гантінгтон. Перспективи культурно-цивілізаційного поступу. Українська культура: перспектива розвитку чи асиміляції?</p>			<p>Кальварія, 2005. – 380 с.</p>	<p>У чому суть локально-культурологічного розуміння цивілізації? Назвіть основні риси західної цивілізації за С. Гантінгтоном. Які, на Вашу думку, перспективи цивілізаційного розвитку України?</p>	
<p>Глобалізація та перспективи сталого розвитку людства Основні підходи до тлумачення культури в новітній філософії: натуралізм, соціологізм, аксіологізм, семіотика. Глобально-технократичний підхід до інтерпретації цивілізації. Е. Тофлер. Локально-культурологічний підхід до інтерпретації цивілізації. С. Гантінгтон. Перспективи культурно-цивілізаційного поступу. Українська культура: перспектива розвитку чи асиміляції?</p>	<p>Проблемно-пошуковий семінар</p>	<p>Фрідмен Т. Нова система. Лексус і оливкове дерево // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 509-525.</p>	<p>Гіденс Е. Нестримний світ: як глобалізація перетворює наше життя. – К. : Альтерпрес, 2004. – 100 с. Гор А. Земля у рівновазі. Екологія і людський дух. – К. : Інтелсфера, 2001. – 393 с. Печен А. Человеческие качества. М.: Прогресс, 1985. 312 с. Рижак Л. Філософія сталого розвитку людства : навчально-методичний посібник. – Львів: Видавництво Львівського університету ім. І. Франка, 2011. – 516 с. Ружмон Д. де. Європа у грі. Шанс Європи. Відкритий лист до європейців. – Львів: [Б.в.], 1998. – 272 с. Фрідмен Т. Лексус і оливкове дерево. Зрозуміти глобалізацію. Львів: [Б.в.], 2002. 624 с. Фукуяма Ф. Великий крах. Людська природа і відновлення соціального порядку. – Львів: Кальварія, 2005. – 380 с.</p>	<p>Які головні риси глобалізації за Т. Фрідменом? З якими глобальними проблемами людство ввійшло у XXI століття? Які глобальні екологічні проблеми людства? Які мегаризики породжені науково-технічним прогресом? Які головні ідеї гуманістичного маніфесту А. Печей? Чому ідея сталого розвитку визнана стратегією сучасної глобалізації? Які імперативи становлять суть концепції сталого розвитку? Охарактеризуйте глобальні сценарії сталого розвитку.</p>	<p>2 год</p>